

государства и рост политической и гражданской культуры населения. В то же время реформаторам надо иметь в виду, что глобальная природа информационного общества предопределяет быструю трансформацию внешних угроз во внутренние, превращая их в постоянные вызовы, которые разворачиваются в пределах национального культурно-информационного и социально-политического пространства. К тому же современные глобальные информационные системы, средства массовой информации, сетевые средства делают границу между внешними и внутренними угрозами почти незаметной.

Ключевые слова: человек, культура, информация, глобализация, информационное влияние, информационная угроза, информационная безопасность.

Zakharenko K. Informative influences as sources of intensifying of informative danger.

Informative safety has the human measuring. Therefore an important role in opposition to destructive external and internal informative influences is played by education of citizens. Her proper level called to provide the state and civil society. An in fact uneducated population easily is under destructive influence of informative threats of the modern global world. Unfortunately, Ukraine, does not have sufficient resources and technologies for adequate opposition to the external threats. Taking into account its strategy of forming of the national system of informative safety of our state can be only the maximal leveling of destructive influences from the side of external informative threats. To that end it is necessary to carry out democratic reforms Ukraine, generate civil society, to provide functioning of the legal state and increase of political and civil culture of population. At the same time it is necessary to bear reformers in a mind, that global nature of informative society predetermines rapid transformation of external threats in internal, converting them into permanent calls which are opened out within the limits of national in a civilized manner-informative and socio-political space. Besides modern global informative systems, mass medias, network facilities do a limit between external and internal threats almost unnoticeable.

Keywords: human, culture, information, globalization, informative influence, informative threat, informative safety.

УДК 141: 572

Ібрагімов М. М.

ФІЛОСОФІЯ СПОРТУ В КОНТЕКСТІ НОВИХ ГУМАНІТАРНО-НАУКОВИХ ПАРАДИГМ

Метою статті є актуалізація філософського знання для успішного розвитку фізкультурно-спортивної діяльності як у соціально-культурному контексті так і в ціннісно-значущих параметрах філософської антропології. Філософія спорту є новим напрямом гуманітарно-наукових парадигм, що дозволяє визначити нові онтологічні засади вітчизняної педагогіки. На розгляд філософської спільноти запропоновано визначення предметного поля “філософії спорту” як трансдисциплінарної галузі знань, що позначає сутність спорту, який в образах фізичної культури інсценує суперечливі процеси тілесного самовдосконалення людини.

Ключові слова: культура, філософія, спорт, антропологія, трансдисциплінарна галузь, соціокультурний феномен, трансформації, криза здоров'я.

Сучасна освітософія в Україні здебільшого оминає фізкультурно-спортивну сферу, оскільки філософія недостатньо включає у власне інструментальне поле її досягнення, а фізкультурно-спортивна галузь знань почасти недооцінює важливості філософського мислення у конструюванні спеціальних концепцій фізичного розвитку людини. В епоху інформаційних технологій фізична культура стоїть на заваді розвитку “антропологічної катастрофи”, пов'язаної із тілесною руйнацією людини. У суспільній свідомості залишаються недолугі уявлення про культурологічну цінність фізичного виховання, а в

педагогічному процесі воно усуваються на другий план.

З чиеїсь недоброї руки нині в середній і вищій школі розбалансовується система єдності морального, інтелектуального та фізичного виховання особистості, коли 72% навчального часу припадає на статичне положення учнів. Все це негативно позначається на стані здоров'я учнівської молоді. Скільки б не писали і не доводили вчені про згубнудію на організм молодого людини недостатність або відсутність життєво необхідних, науково обґрунтованих фізично-тілесних практик, про гіподинамію, гіпокінезію, наслідком чого є захворювання опорно-рухової системи у дітей, порушення в обміні речовин, розлади функцій сечо-статевих органів у молоді, що призводить до ранньої імпотенції у юнаків та фригідності у дівчат тощо, запаморочена свідомість деяких технологів від освіти тестує душу вихованців, заганяючи їх в глухий віртуальний кут, де існують свої кумири.

Залишається фактом те, що діти в школу приходять в основному здоровими, то до її закінчення близько 80% страждають *різного роду відхиленнями*. Причина – інтенсивні психоемоційні, інтелектуальні перевантаження і недооцінка ролі тілесно-фізичного компонента [2].

Аналіз літературних джерел свідчить, що провідні вчені, які досліджують розвиток філософії освіти, стверджують про недостатню розвинутість філософсько-гуманітарного циклу в педагогічному процесі. “Філософія освіти інформаційного суспільства, – пише академік НАПН України професор В. П. Андрущенко – осмислена ще не достатньо повно” [1]. “Не зважаючи на існування філософії освіти *defacto* й *dejure*, питання її предметного поля в Україні продовжують дискутувати. Аналіз літератури засвідчує, що предметне поле філософії освіти в Україні ще не окреслене”, – констатує філософ Л. В. Рижак [11]. Саїнтистський підхід до розуміння філософії освіти в сенсі широкого трактування педагогіки як науки, на її думку, призводить до виключення із її царини філософської рефлексії, бо педагогіка наразі сама стає собі філософією. Оскільки не визначене предметне поле “освітософії”, то “протиснутись” новачкам, вважає М. Михальченко, досить тяжко [9]. Ще в більш занедбаному стані аніж “освітософія” знаходиться “спортософія”, яка щойно починає розвиватись на українських наукових теренах. Постає питання розкриття змісту поняття “спортософія” і його застосування у педагогічному процесі.

У контексті багатовимірних науково-природничих і гуманітарних досліджень актуалізується філософсько-інтегративний світоглядний дискурс спорту, який прагне виробити методологічні засади осмислення впливу спорту на існування людини в сучасному техногенному середовищі. Виникає практична і теоретична потреба у формуванні “філософії спорту” як нового напрямку культурно-антропологічних досліджень і навчальної дисципліни, поки що майже відсутніх у вітчизняних студіях.

Метою статті є актуалізація філософського знання для успішного розвитку фізкультурно-спортивної діяльності як у соціально-культурному контексті так і в ціннісно-значущих параметрах філософської антропології. Філософія спорту є новим напрямом гуманітарно-наукових парадигм, що дозволяє визначити нові онтологічні засади вітчизняної педагогіки.

Незважаючи на неоднозначність, протилежність поглядів на соціальну значущість спорту, різноманіття його понятійно-термінологічних визначень, загальноприйнятним є твердження про те, що спорт є соціально-культурним феноменом, важливим конструктором цивілізаційного процесу.

Центральною категорією фізичної культури є *тілесна рухова активність* і в цьому відбувається прямий зв'язок фізичної культури і філософської антропології. Культурна антропологія, яка розвинута в американській науці, на відміну від біологічної антропології показує відмінність *homo sapiens* (людина мисляча) від людини як біологічного виду.

Культуралістична антропологія, яка розвинута в західноєвропейській та вітчизняній гуманітористиці, розкриває різновиди соціальних іпостасей людини як *homo ludens* (людина, що грає). Давнє питання чи має бути мислячою людина, що грає? А це вже проблема філософської антропології. Якщо розглядати спортсмена як людину, що задіяна у змагальну гру, то це питання перефразовується: чи має спортсмен бути мислячою істотою, чи лише біологічною особиною?

Усе це актуалізує розгляд “філософії спорту” у філософсько-антропологічній площині через тілесні практики. Така оптика дозволяє розсунути горизонти осягнення світу спорту і здійснити концептуалізацію його культурних репрезентацій на макрорівні теоретичної рефлексії. Перспектива, що відкривається внаслідок філософсько-антропологічного підходу щодо проблематики спортивної галузі дозволяє виявити її людино-творчий потенціал, який відповідає запитам активного і мобільного суспільства – активізувати його людино-творчий потенціал. Розв’язання окресленого кола проблем належить до числа актуальних завдань сучасної філософської антропології, що виступає методологічною основою міждисциплінарних досліджень соціокультурних синтезів, до яких належить “філософія спорту”. Культурно-антропологічний статус спортивної галузі та шляхів її гуманізації сприятимуть ствердженню європейських еталонів спортивної культури та культури свободи в Україні.

Теоретична актуальність “філософії спорту” зумовлюється ще й тим, що фізкультурно-спортивна галузь знань знаходиться в стані переходу від експериментально-прикладного етапу до формування відповідної теоретичної частини, яка б, з одного боку, узагальнила здобутий у спорті емпіричний досвід адаптації людини до навколишнього середовища, а з іншого – інтегрувалась у загальне наукознавство, що передбачає застосування філософської методології, до чого закликають фахівці.

Філософсько-світоглядний абрис спорту необхідний для визначення стабілізаційних тенденцій у мозаїчній загальній культурі, яка втратила нормативні параметри і розпадається на прикладні різновиди соціокультурних практик. “Повороти” в історії філософської культури сприяли невизначеності і поліфонії онтологічних засад у фізичній культурі, яка втратила попередні фундаменталістські орієнтири.

Сучасні соціокультурні трансформації детермінують спорт як феномен ціннісно-сміслового змісту життєтворчості людини, оскільки визначають специфіку входження її у навколишній світ. “Філософія спорту” в системі “постекзистенціалістського мислення” дозволяє обґрунтувати нову філософсько-світоглядну парадигму фізичної культури і спорту, яка, з одного боку, доповнює філософський інструментарій вимірами людського буття, створює “цілісний образ людини” у “цілісному світі”, а з іншого – збагачує сучасну науку з фізичного виховання і спорту методологію культурної антропології, яка інкорпорує в науковий арсенал вивчення особистісних якостей спортсмена і тих, хто займається фізичною культурою.

Розвиток філософії спорту як нового напрямку наукових досліджень в царіці культурної антропології передбачає переосмислення всього соціально-гуманітарного циклу в педагогічному процесі як культурно-історичного феномену. В котрий раз постає вічне питання: кого вчити, чому вчити і як вчити, бо педагогіка є живий творчий процес культурних трансформацій.

Людина є носієм, творцем і споживачем всієї культури, в тому числі і фізичної. Культура є способом існування людини у світі, який полягає у її творчій діяльності по створенню і відтворенню відповідних сутнісним силам умов життя. Своєю творчою діяльністю людина перетворює навколишній світ і себе в ньому. Людина, за А. Блаженним, має свободу волі від неї самої залежить, витворить вона гідно своє життя як благородна

істота чи знівечить його як тварина, біологічний вид. З покон віків зв'язок людини із всесвітом пролягає через фізичну культуру або, краще сказати, через *культуру тілесності*, бо перед тим як займатись філософією, юриспруденцією, мистецтвом та іншими духовними феноменами вона в першу чергу має бути *живою* істотою. Але людина – *не біосоціальна*, а *соціобіологічна*, бо в житті керуються певними мотивами та інтересами, які обумовлюються способом існування в світі. Його віртуалізація загострила проблему культурних практик виживання людства і поставила проблему тілесності в одну із глобальних принципів пост-культури, яке виступає своєрідною антитезою поняттю *духовності*. Найвидатніші мислителі ХХ ст. П.-М. Фуко, М. Барт, М. Мерло-Понті, Ж. Дельоз, Ж.-Л. Нансі, Е. Левінас та ін. ввели поняття *тіла*, *тілесності*, *тілесних практик*, *тілесної топографії*, *ландшафта*, *поверхності*, *“феноменологічного тіла”*, *“соціального тіла”*, *“культурного тіла”*, *“еротичного тіла”*, *“текстуального тіла”*, *“внутрішнього і зовнішнього тіла”* (М. М. Бахтін) та похідні від них в інструментально-поле сучасної філософії, психології, соціології, культурології, етики, естетики [3].

У мозаїчному розмаїтті філософської методології дослідження трансформаційних процесів українського суспільства яскраво позначаються дві протилежні культурологічні тенденції у відношенні до тіла. Перша пов'язана із розвитком масової культури, а друга – з розвитком антиподів культури, або ще як їх називають “альтернативна культура”.

Масова культура уявляє собою тіло людини як простір для пошуків задоволення від життя. Визнаючи людину як творця, масова культура демонструє ідею традиційної культури людини-володаря, котра панує над натуральною природою і природою власного тіла, а тому вони не є цілепокладальними в життєвих смислах і орієнтаціях. “Масова культура пропагує надлишок життєвих людських цінностей, альтернативна – надлишок екзистенційного досвіду, надлишок свободи, коли тіло стає спочатку провідником, а потім перепорою (для здійснення бажань – *авт.*), в наслідок чого невілюються і пускається “на поталу” [4, с. 68]. Завдяки віртуалізації, кліповому, фрагментарному мисленню, що нав'язується антиподами культури образ людського тіла стає монструозним, розірваним на шматки, втрачає свою цілісність і в кінці кінців стає вітчужденим для суб'єкта. Сучасна учнівська молодь не дбає про стан свого здоров'я покладаючись на генетичну складову як незмінну природну даність, чим викликана криза у фізичному вихованні, тобто недооцінка його значущості. Обмеженість рухової активності призводить до зміни геному людини. Сучасна медикаментозна терапія самотужки подолати не в змозі, а тому на порядок денний ставиться питання про пошук соціокультурних спонук до культивування людської тілесності, формування інтересу до активних занять фізичною культурою і спортом.

До критичного стану здоров'я молоді спонукає те, що в суспільно-громадській думці зберігається консервативне ставлення до спорту як довольної та дозвольної форми буттєвості, а в соціальній політиці за яскравими декларативними гаслами відсутня належна турбота про забезпечення фінансово-матеріальних умов розвитку масової фізкультури і спорту. Негативно позначається на авторитеті престижі положення фізичної культури в суспільстві й те, що соціальна інституалізація сучасного спорту і трансформація його із аматорського в професійний, формування на його основі потужної бізнес-структури інсценує всі вади та переваги нинішнього культурно-цивілізаційного процесу, активно впливає на всі сторони життя суспільства, що стало приводом неоднозначних оцінок.

Не вдаючись до культурно-педагогічних екскурсів, зосередимо увагу на тому, що на заході про фізичне виховання мова ніколи не йшла, а все обмежувалось в основному тілесним навчанням. Оскільки філософським підґрунтям світоглядної парадигми виступав раціоналізм, тривалий час, аж до “христових походів” проти арабів, європейцям були мало відомі традиції античної філософської Пайдеї, де тіло розглядалось в кращому разі в гармонії

з душею. Світ видавався тілесним, а людина його частиною. Будь-яке навчання у *гімназіях* (термін походить від грец. *gymnastike*, от *gymnazo* – рос. “упражняю”, укр. “вправляю”, треную)започатковувалось тілесними вправами. Юнаки знатних рабовласницьких сімей з 16 років поступали в гімназії після закінчення *палестри* і навчались до 19-ти років для зміцнення здоров'я і формування моральних чинників: волі, дисциплінованості, зосередженості і цілеспрямованості. Тілесні вправи у греків не розглядались як самоціль у розвитку фізичної мускульної сили, що пізніше стало основним завданням войовничих римлян, а використовувалось як шлях випробування і гартування внутрішнього світу людини. Термін “тілесне навчання” культивувався у педагогічній культурі різних народів до початку ХХ ст., але зазнав численних смислових відтінків.

Дещо канонізовані теоретиками фізичної культури поняття із-за наукового академізму по між інших причин відвертають життєву зацікавленість вихованців у ставленні до уроків з фізичного виховання. Педагогіка своєю “вченою вишколеністю” перестає бути привабливою галуззю знань, що має справу з вихованцем як живою людською постаттю, існуючою в певних конкретних життєвих вимірах. В гонитві за сучасними “новітніми технологіями” педагогіка, як надзвичайно цікава і древня наука, може втратити основний об'єкт її пізнання, а саме: молоду людину з її новітніми потребами, інтересами і цінностями. Філософи, що досліджують сучасні освітняські проблеми, говорять про поліфонію педагогічних проєктів, де бажане видається за дійсне і превалює над живим дослідницьким інтересом. Російський вчений Ф. Михайлов вважає, що “у численних освітніх теоріях сьогодні панує безлад змісту та логіко-методологічні крайнощі. Такі педагогічні теорії вироджувались, вироджуються і будуть вироджуватись ще в одну умоглядну педагогіку, нарошуючи вселенський хаос” [8].

Трансформаційні процеси, які відбуваються у сучасному українському суспільстві загострюють світовідчуття сучасної людини, викликають зневагу до традиційних цінностей в навчанні і вихованні. Основні парадокси і паралакси вітчизняної педагогіки, на мою думку, пов'язані із різкою зміною вектору світоглядної культури, а саме: переорієнтації суспільної свідомості з русифікації на американізацію як переходу від східної до західної парадигми мислення. На рівні масової культури це викликає стан соціальної апатії, фрустрації і формує хаотичний світ цінностей. Як наслідок, це призводить до підвищеної психологічної стресогенності сучасної молоді, її надмірного емоційного світосприйняття, поширенням нонконформізму та егоцентризму, що поєднує молодих людей у групи соціального вітчуждення, підвищує напругу в альтернативній культурі.

Для філософії освіти фізична культура і спорт являється важливим інструментом стабілізації морально-культурного клімату в молодіжному середовищі, де за свідченнями соціологів біля 30 % молодих людей вважають, що для досягнення життєвих цілей можна використовувати будь-які засоби. Деморалізована культура згубно діє на ієрархію системи цінностей і ставить під сумнів подальші перспективи життєвого успіху. Наразі актуалізується з'ясування змісту і смислу понять “освіта”, “виховання” і “навчання”, які в новоевропейському словосполученні опинилися розділеними і стали позначати принципово різні поняття. На думку сучасних дослідників-культурологів такі поняття відповідають духу епохи і відображають шкільну і університетську практику.

В такому контексті сучасна європейська освітософія звернута до Пайдейї як останньої захисниці всього того, що залишилось від колишнього розуміння культури в піднесеній якості, яка вже “сприймається тягарем в сучасну епоху, що стомилася від неї” [7]. Пайдея як грецький ідеал виховання і навчання “может для нас обрести какое-то жизненное и прозрачное очертание лишь при условии помещения его в целостный, культурный (греческий) контекст” [12]. Але намагання мислити в таких поняттях реалії давньої Греції приводить до суттєвих аберацій історичного погляду і приховують від нас специфічні риси

грецького світу. “Помимо искаженного понимания, еще одним следствием таких aberrаций, – пишет философ В. В. Прокопенко, – является неоправданный оптимизм испытываемый многими в отношении возможностей возрождение некой идеализированной греческой Пайдейи в современном мире [10, с. 106].

Отже, онтологічні межі визначення як “освітософії” так і “спортософії” знаходяться в культурі народу, країни, регіону, епохи.

Гуманітарії наполягають на необхідності філософського осмислення досягнень фізкультурно-спортивної науки, а фахівців у цій галузі хвилює специфіка філософської думки і сама можливість її проникнення в раніше не відомі пласти життя. Характерно, що спеціалісти вже не вважають фізкультурно-спортивну рухову активність самоціллю, а розглядають її в царині культурно-цивілізаційного розвитку людини, самозбереження її психосоматичної цілісності. Філософсько-антропологічний компонент фізичної культури і спорту виявляється у їх соціокультурній цінності, позаяк вони демонструють суперечності, труднощі, адаптаційні виклики, що існують в сучасному комп’ютеризовано-інформативному соціумі. Які ж специфічні риси має спортософія в українському континуумі?

Теоретичне обґрунтування предметного поля “філософії спорту” як нового напрямку у вітчизняному наукознавстві сприяло б збагаченню філософської антропології здобутками фізкультурно-спортивної галузі знань у вивченні мінливої сутності людини. В такому розрізі на розгляд філософської спільноти запропоновано визначення *предмета “філософії спорту” як трансдисциплінарної галузі знань про сутність спорту як соціокультурного феномену, що в образах фізичної культури інсценує суперечливі процеси тілесного, психосоматичного самовдосконалення людини* [5].

Філософсько-антропологічна концептуалізація спорту як соціокультурного феномену розкриває теоретичні можливості, яка на комплементарних засадах синтезує класичну екзистенціалістську парадигму із сучасними експлікаціями філософської культури у постекзистенціалістському мисленні, зокрема з філософсько-педагогічними, праксеологічними, аксіологічними, феноменологічними, мистецькими, теософськими та історико-генетичними дискурсами. Філософсько-антропологічний аналіз дозволяє актуалізувати спортивну культуру як процес, результат і специфічну комунікативну систему “світу спорту” у його поліаспектному, науково-методологічному і філософсько-світоглядному вимірах.

Як висновок, можна констатувати, що накопичений досвід тілесної практики і її експериментальне застосування у спортивній змагальній діяльності та розроблені в цій галузі знань ефективні методики фізичного виховання наразі вимагають філософської рефлексії. Філософія спорту в пропонованому антропологічному дискурсі має показати значення філософського інструментарію у подальшому розвитку теорії фізичної культури та спорту, оновленні її термінологічного арсеналу і використанні світоглядних засад сучасної культури для підвищення авторитету спортсменів та інших фахівців з фізичного виховання як творчих особистостей, що опікуються станом здоров’я населення. З огляду на кризовий стан здоров’я населення і необхідності вироблення нової філософсько-світоглядної парадигми фізичної культури і спорту нагальними і перспективними завданнями у розвитку “філософії спорту” як нового напрямку культурно-антропологічних досліджень може бути:

► аналіз стану досліджуваної проблеми, узагальнення вітчизняного і світового досвіду та визначення проблемного поля у царині “філософії спорту” як міждисциплінарної галузі знань;

► визначення змісту понятійно-категоріального апарату “філософії спорту”, котрий, з одного боку, узгоджувався із формами традиційного мислення в галузі фізичного виховання і спорту, а з іншого – доповнював існуючі тенденції у розвитку вітчизняної філософської

думки новим концептом “тілесного досвіду”, здобутого у фізкультурно-спортивній діяльності;

► визначення структури “філософії спорту” як навчально-виховної дисципліни і актуальності подальшої теоретичної розробки її проблематики для застосування у педагогічній практиці учбового процесу;

► обґрунтування теоретико-світоглядних засад фізкультурно-спортивної діяльності, як такої, що маніфестує у загальній культурі “тілесний образ ” світу і сприяє інтеріоризації людиною своєї самодостатності в ньому та допомагає активізації власної рухової активності;

► узагальнення досвіду соціально-гуманітарних досліджень у галузі фізичного виховання і спорту і показ їх практичної спрямованості в сфері формування суспільної думки щодо культурологічного потенціалу фізичної культури та ціннісні орієнтації різних категорій населення до занять з фізичного виховання;

► розкриття інтегративної ролі філософського знання у подальшому розвитку теоретико-методологічних засад фізкультурно-спортивної галузі знань як специфічної сфери наукознавства спрямованої як на поглиблене вивчення адаптивних можливостей людини, як психосоматичної істоти до нових історичних умов;

► вивчення морально-професійних якостей особи спортсмена, його творчих потенцій, показ необхідності у спортивно-тренувальній практиці враховувати індивідуальні якості окремого спортсмена, його цілісного світоглядного сприйняття власної професійної діяльності у культурно-цивілізаційному процесі [6].

Спорт – це жага людини досягти трансцендентального рівня свободи, що у філософському осмисленні виступає як проблема буття людини, яка дозволяє створювати різноманітні антропологічні проекти.

Л і т е р а т у р а :

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI ст.: пошук пріоритетів / В. П. Андрущенко // Філософія освіти . – К. : МАЙСТЕР-КЛАС, 2005. – № 1. – С. 5.
2. Барно О. Фізичне здоров'я молоді – головна проблема держави / О. Барно // Молода спортивна наука України. – 2008. – Т. 3. – С. 18.
3. Бычков В. В. Эстетика : учебник / В. В. Бычков. – М. : Гардарики, 2004. – С. 484.
4. Дубовенко Н. П. Феномен телесности в контексте современной украинской культуры / Н. П. Дубовенко // Актуальні проблеми соціо-гуманітарних наук. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. 7-8 жовтня 2012 р., м. Дніпропетровськ. Частина II / наук. ред. О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : Свідлер, 2012 – 242 с.
5. Ибрагимов М. М. Философия спорта как новый антропологический проект / М. М. Ибрагимов. – К. : Изд-во НУФВСУ “Олимп. лит.”, 2014. – 296 с.
6. Ібрагімов М. М. “Філософія спорту” в теоретичній ретроспективі і практичній перспективі / М. М. Ібрагімов // Вісник Львів. ун-ту. Сер.: філософські науки. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – Вип. 16. – С. 151–160.
7. Йегер В. Пайдейя. Воспитание античного грека. Т. 1 : пер. с нем. А. И. Любжина / В. Йегер. – М. : Греколат. каб. Ю. А. Шичалина, 2001. – 393 с.
8. Михайлов Ф. Философия образования: ее реальность и перспективы / Ф. Михайлов // Вопр. филос. – М., 1998. – № 8. – С. 102.
9. Михальченко М. Філософія освіти і соціокультурна теорія / М. Михальченко // Філософія освіти. – К. : МАЙСТЕР-КЛАС, 2005. – № 1. – С. 38.
10. Прокопенко В. В. Антична пайдейя: уроки для сучасного світу / В. В. Прокопенко // Філософські перипетії. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2012. – № 992. – С. 100–106.
11. Рижак Л. В. Філософія освіти на рубежі тисячоліть: проблеми та перспективи / Л. В. Рижак // Вісник Львівськ. ун-ту. Філософські науки. – 2007. – Вип. 10. – С. 26.
12. Сайкина Г. К. Пайдейя как онтологическая “забота о себе” [Электронный ресурс] / Г. К. Сайкина. – Режим доступа : z3950.ksu.ru>phil/638121/003-005.pdf

Ибрагимов М. М. Философия спорта в контексте новых гуманитарно-научных парадигм.

Целью статьи является актуализация философского знания для успешного развития физкультурно-спортивной деятельности как в социально-культурном контексте так и в ценностно-значимых параметрах философской антропологии. Философия спорта является новым направлением гуманитарно-научных парадигм, позволяет определить новые онтологические основы отечественной педагогики. На рассмотрение философского сообщества предложено определение предметного поля “философия спорта” как трансдисциплинарной отрасли знания, которая обозначает сущность спорта в образах физической культуры, инсценирует противоречивые процессы телесного самосовершенствования человека.

Ключевые слова: культура, философия, спорт, антропология, трансдисциплинарная отрасль, социокультурный феномен, трансформации, кризис здоровья.

Ibragimov M. M. Philosophy of Sport in the context of the new humanitarian and scientific paradigms.

The purpose of this paper is the actualization of philosophical knowledge for the successful development of sports activity in the socio-cultural context and in the value-relevant parameters of philosophical anthropology. Philosophy of Sport is a new line of humanitarian and scientific paradigms, to detect new on to logical foundations of national education. To the philosophical community invited to a particular subject field “philosophy of sport” as a trans disciplinary field of knowledge, represents the essence of the sport, which is in the images of physical culture fakes contradictory processes of bodilyself of man.

Keywords: culture, philosophy, sports, anthropology, transdisciplinary sector, social and cultural phenomenon, transformation, health crisis.

УДК 140.8

Колотило В. В.

СПЕЦИФІКА СПІВВІДНОШЕННЯ СВІТОГЛЯДУ І КАРТИНИ СВІТУ В ДОСВІДІ ЛЮДИНИ

Аналізуються такі форми світобачення як загальна картина світу, світоглядна картина світу, світогляд людини. Розкрито змістовну відмінність картини світу і світогляду людини. В контексті трактування дилеми онтогенезу світогляду уточнено такі основні способи формування світогляду як спонтанне формування соціокультурного досвіду і критичне мислення людини. Виявлено, що сучасність постає травматичною для світогляду людини, перетворюючи його на конструкт.

Ключові слова: загальна картина світу, світоглядна картина світу, світогляд, світобачення, досвід, життєвий світ, габітус, конструкт.

Для філософського дискурсу є традиційним виокремлення і застосування понять “світогляд” і “картина світу”, проте такі тенденції сучасного світу як глобалізація, віртуалізація, маркетизація проблематизують сферу досвіду індивіда і спонукають до уточнення цих понять.

Аналіз світогляду і картини світу представлений ґрунтовними дослідженнями зарубіжних філософів М. Гайдеггера, В. Дільтея, М. Шеллера, К. Ясперса, які категоризували ці поняття і окреслили їх значення для духовного життя людини і суспільства.

Для сучасної української філософії феномен світогляду постав предметоутворюючим і призвів до формування світоглядно-антропологічної спрямованості Київської школи. Такі українські вчені-філософи як В. Іванов, В. Козловський, В. Табачковський, В. Шинкарук